

Współczesna kultura historyczna i jej przemiany

Instytut Studiów Politycznych PAN

Współczesne Społeczeństwo Polskie wobec Przeszłości

Andrzej Szpociński

Współczesna
kultura historyczna
i jej przemiany

Warszawa 2021

Wydawnictwo Naukowe
SCHOLAR

Seria: Współczesne Społeczeństwo Polskie wobec Przeszłości, tom 11

Redaktor naukowy serii: prof. dr hab. Andrzej Szpociński

Recenzenci:

dr hab. Kaja Kaźmierska, prof. Uniwersytetu Łódzkiego

dr hab. Bartosz Korzeniewski, prof. Uniwersytetu im. A. Mickiewicza

Redaktor prowadząca: Hanna Raciborska

Redakcja i korekta: Magdalena Mendys

Projekt layoutu okładki (serii): Marta Kurczewska

Projekt okładki (tomu 11.): Katarzyna Juras

Copyright © 2021 by Instytut Studiów Politycznych PAN

Copyright © 2021 by Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa

Publikacja współfinansowana przez Instytut Studiów Politycznych
Polskiej Akademii Nauk

ISBN 978-83-66470-60-6

ISBN 978-83-66819-08-5

Wydawnictwo Naukowe Scholar Spółka z o.o.

ul. Oboźna 1, 00-340 Warszawa

tel. 22 692 41 18; 22 826 59 21; 22 828 93 91

dział handlowy: jak wyżej w. 108

e-mail: info@scholar.com.pl

www.scholar.com.pl

Wydanie pierwsze

Skład i łamanie: Mercurius, Andrzej Kaczmarek

Printed in Poland

Spis treści

Terminy i pojęcia. Wprowadzenie	7
---------------------------------------	---

Część I

Matryce kulturowych badań nad historią, pamięcią i niepamiętaniem

O współczesnej kulturze historycznej Polaków	23
Historia najnowsza a pamięć najnowszej przeszłości	40
Kryzys kanonu kulturowego w społeczeństwie ponowoczesnym	56
Tożsamość narodowa w ponowoczesności	75
Nośniki pamięci, miejsca pamięci	92

Część II

Z warsztatu empirycznych badań socjologa pamięci

Kultura w państwie realnego socjalizmu	105
Przeszłość jako tworzywo kanonu kulturowego. Kanon kulturowy upowszechniany w programach telewizyjnych	122
O pamięci w sieciach. Pytania o podmiot pamięci społecznej. Pamięć społeczna a potoczna wiedza o przeszłości	155
Pamięć przeszłości i strategie legitymizacyjne	168
Tworzenie przestrzeni historycznej jako odpowiedź na nostalgię	180
O niepamięci inaczej	189
Zakończenie	199
Bibliografia	202
Indeks osób	212